

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5, ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Kriza prav nič prizadela Lokavca, ki izkazuje s svojimi 77 učenci kar 34 naročnikov Mladinske matice, t. j. 44,1 %, kar predstavlja najvišji procent v srezu. Sledi Zidani most, ki ima med učenci 42,2 % naročnikov. Tudi rudarski Hrastnik stoji med prvimi z 31,5 % na deški, in 21,5 % na dekliški šoli. Sv. Katarina pod Mrzlico drži točko 21,8 %. Trbovlje, deška 19,2 %, Trbovlje - Vode, deška 18,4 %, Trbovlje - Vode, dekliška 18,4 %, Sv. Marjeta 17,3 %, Loka pri Zid. mostu 16,9 %, Trbovlje, dekliška 15,3 %, Sv. Jedrt 11,1 %, Laško 10,7 %. Sledi še šest šol, ki imajo od 8,2 % do 0,5 % naročnikov...

Trdim, da zavisi razvoj Mladinske matice od vsakega izmed nas. Evo vam primera:

Na neki šoli so dosegli posamezni razredi prav visoke procente, nižji na pr. 25 %, 26 %, najvišji celo 42 %. Ta lep odstotek pa so dosegli učenci, ki se prejšnje leto niso prav nič zanimali za »Naš rod«. Kje naj iščemo vzroka te razlike? Mar v učencih? Mislim, da ne! Mi sami smo ustvarili Mladinsko matico, mi jo bomo obdržali v življenju in razvijala se bo le tedaj, če vsak posameznik izmed nas izvrši svojo dolžnost.

D. P.

Učiteljski pokret Učiteljska izobrazba in življenje

Vsebine poslednjih števk »Učiteljskega tovarisa« so značilne za današnje razmere. Sodobna učiteljska generacija toži zoper nesodobno obrazovanje na učiteljskih, jadrkuje radi neuspehov pri praktičnih izpitih in išče izhoda iz tega navidez neznoznega položaja. Ponujajo se reformni predlogi; mnogi so potlačeni, menci, da bo boljše vse, kar bo prišlo, samo da se reformira današnje stanje. Bojim se, da bo zadela reforma zopet na pešena tla, ako se danes, ko govorimo o njej, ne poglobimo v naše slovenske razmere in zahteve, ki edine morajo odločati o reformnem delu. Menim, da še ni dovolj, ako se samo zgledujemo po enakih reformah pri naših sosedih, to nam more služiti le za pomoč, odločine pa morajo biti slovenske kulturne razmere, ki jih ni mogoče ločiti od celotnega gospodarskega in socialnega gibanja slovenskega naroda.

Ako hočemo priti do jasnosti, v kakšnem razmerju sta današnje učiteljsko obrazovanje in življenjske potrebe slovenskega ljudstva, je najboljšje, ako spremljamo slovenskega učiteljskega skozi učiteljske, do vstopa v učiteljsko službo, ko začenja samostojno spoznavati stvarne zahteve šolskega okoliša, ki ga silijo k vpoštevanju v polni meri.

Radi preglednosti in natančnosti razčlenbe, bom skušal prikazati obrazovanje slovenskega učiteljskega po posameznih predmetih.

Najvažnejša je bila in bo ostala
pedagogika.

Psihologija je danes na učiteljski teoretično razpravljanje o abstraktnem človeku, ki živi svoje normalno življenje med štirimi šolskimi stenami. Katere so normalne razmere za pravilni telesni in duševni razvoj slovenskega otroka, tega učiteljskega ni mogoče povedati, ker do danes nimamo o tem nobenih podatkov. O eksperimentih se sicer mnogo govori, praktičnega izvajanja eksperimentov doslej še učiteljskega ni doživeli.

Našim pedagogom so postali izsledki raznih inozemskih učenjakov pristna dognanja tudi za slovensko psiho. Nikdo se ne vpraša, ali ustrezajo taka dognanja našim slovenskim razmeram. Pri prebiranju novjših slovenskih psiholoških del se moramo čuditi, ko vidimo, kako služi našim delavcem tuja literatura za opisovanje slovenskega otroka. V knjigah, najnovejšega izvora, ne najdemo ničesar o pešajočih gospodarskih in socialnih razmerah, ki so zarezale globoke sledi v duševnosti slovenskega podeželja. Kmet ostaja za slovenske pedagoge še vedno romantična osebnost, ki živi v svežem zraku na nepokvarjenem podeželju. Slabe gospodarske in socialne razmere, spolne zablode in pijančevanje, to so intimne zadeve, o katerih ni dostojno govoriti, kaj šele pisati, da bi se pri čitanju pohajevali mladi ljudje.

Neki pedagogski praktik je rekel, da pozna slovenski učiteljski nemškega abstrak-

nega otroka; o slovenskem pa ne ve ničesar abstraktnega niti konkretnega.

V času, ko iščemo Slovenci novih dokazov za slovensko samobitnost, bi bila naloga naših pedagogov, da doprinesejo svoj delež s poglajbljanjem v gospodarsko, socialno, politično, kulturno... podobo Slovenije ter skušajo na osnovi celokupnega narodovega življenja prikazati, kako se v teh razmerah ustvarja in razvija slovenska psiha. Ta princip razvojnega procesa bi moral veljati tudi na učiteljski, kajti ni dovolj, da postaja učiteljski samo pasivni sprejemalec dovršenih psiholoških dejstev, ampak mora biti sposoben za aktivno ustvarjanje samostojnih zaključkov, ko ga postavimo v službo v novo okolje.

Morda se bo kdo obregnil z običajnim izgovorom, da se morajo mali narodi zgleovati po velikih, ker se večji narodi radi gospodarske moči in večjega števila znanstvenikov hitreje pomikajo v smeri kulturnega napredovanja. Temu ne oporekam, vendar pristavljam, da je dovoljeno samo zgleovanje, ne pa posnemanje. Slovenske literarne struje so sestre svetovnih; slovenske so samo takrat, kadar rastejo iz slovenskih razmer. Slovenska psihologija bo morala nastati na slovenskih razmerah, čeprav se bodo psihologi zgrevali po tujih vzorih in uporabljali sorodne metode.

Pristavimo, da imamo psihologijo slovenskega naroda kot kolektiva. Tudi tukaj bi se pojavljale pomanjkljivosti. Slovenijo moramo razdeliti na geografske in gospodarske enote ter ugotavljati diferenciacije. Ni dovolj, da ve učiteljski za obstoj diferencialne psihologije; znati bi moral, zakaj se difference ustvarjajo, in na življenjskih razmerah bi moral opazovati njih razvojni proces.

Lansko leto je učiteljstvo odgovarjalo na anketo o življenju otrok v dravski banovini. Ali bodo učiteljski o tem kaj slišali? Smejo li upati, da dobimo iz ankete pregledno sliko celotnega življenja otrok v naši banovini in v njenih posameznih karakterističnih predelih? Upajmo, da je vreden slovenski otrok prilično toliko zanimanja kakor ga doživlja hitlerjansko šolstvo.

Ako napravimo kratek pregled psihološkega dela na učiteljski, dobimo približno naslednjo sliko:

Učiteljski se seznanja s psihološkimi dejstvi kot zaključeni dogmami, čijih pomena ni opazoval; učiteljski opisuje vse v splošnih karakteristikah. Ves pismeni material v zvezkih za psihologijo je strogo teoretičen in za praktično uporabo nesposoben; navadno ne vsebuje niti najosnovnejših navodil za samostojno raziskovanje, kaj šele, da bi vseboval beležke, ki jih je zapisoval učiteljski, ko je bil priča praktičnemu delu.

In življenje? Srečevanje najrazličnejših ljudi. Niti enega ne moremo stisniti v kalup

tedaj, ko se čreda preganja po strniščih in grmovju, a do deteljice je ne morem spraviti. In vendar je vsaka otroška glava dragocena, vsako otroško srce rabi toplote in žarkov plemenitosti, a vsega ne zmorem.

Tako sem odložil del bremena papirju, a imam tudi načrte, delo, kar prinaša zopet svojevredna razočaranja, ovire v mnogih nianсах, težave, ki le silijo, da se premagajo, in vsaj delno notranje zadovoljstvo.

Včeraj me je tovariš v pismu vprašal: »Kaj veruješ, o čem dvomiš, česa ne veruješ, kam stremiš, kaj izživljaš in kaj moraš skriti v koticke svoje notranjosti, da Te svet ne premlati še tam, kamor cepci sicer ne segajo. Imam vsega dovolj in mnogo, a ne vem, če Te to zanima.

Pred dobrim letom sem bil še brezposeln. Tedaj sem zdvajal nad svetom in življenjem, a sedaj ga sodoživljam v načinu, kakor ga razmere poklanjajo. Česar prej ni bilo nič, tega imam sedaj preveč, a razmere še nočejo mene razbremeniti in s tem nuditi brezposelnemu tovarišu novega življenja. Te razmere so kakor naložen voz brez vprege, ki je do osiše v blatu, kakor greh neznanega grešnika, kakor vest satana, ki muči nedolžne in daje rast ljuljki.

Ko so možgani lažji, delam z vsemi silami, kakor v tovarnah, kjer je obilo naročil. Reakcija v tako ali drugače neprijetni obliki je zvesta posledica, ki ne izostaja. To se ponavlja že pet mesecev in se še bo, dokler se neznan grešnik ne napoti k pokori, izvleče voz iz blata in prežene zlobo.

Tako tovariš na sosednjem hribu.

Šiv.

šolske psihologije. Zanima nas njihova inteligenca. Kako se bomo lotili dela?

Solski zvezek!... Inteligenca. Definicija po Herbartu, Sternu, Wundtu... Vrste inteligence in inteligentni tipi... Zaključek: Slovenski narod stoji v splošnem na visoki inteligentni stopnji.

V praksi bi potrebovali naslednje opremljene zvezke! — Inteligenca.

A. Teoretični del; podatki o doslejnjih raziskovanjih.

B. Praktični del: določevanje inteligence v razredu. (Navodila: a) študij otrokovega socialnega in kulturnega miljeja; b) študij rodovnika opazovanja in inteligence poedinca; c) preizkušnja s testi (Binet-Simonovi in Bobertagovi, prirejeni za slovenske razmere); d) praktična navodila itd.

Življenjska praksa postavlja učiteljsko nalogo, da prikazuje načine in metode ter daje navodila za samostojno raziskovanje namesto današnjih zaključkov, ki so plod nevidnega dela, s čimer se prikrivata metoda in življenjski milje.

Ker polaga učiteljske vse premalo važnosti na samostojno znanstveno in zbiralo delo slovenskega učiteljskega, nastaja velika škoda za najvišje znanstvene kroge. Učitelj, kot delavec na terenu, bi moral biti najpristnejši zbiralec potrebnega anketnega materiala za pedagoško institucijo. Pretrgana je vez med ljudstvom in njegovimi znanstveniki. In ni čudno, če se danes bori peščica slovenske inteligence za obstoj slovenske univerze. Profesor in slušatelj sta pretanka vez, ojačiti se bo morala s stvarnim delom za potrebe slovenskega naroda. To delo, zlasti na pedagoškem polju, pa more samo preko učitelja.

O metodiki je bilo že neštetokrat govora. Večina tovarišev se je pritoževala radi premale brige za specialne metodike, češ, vse se razblinja v splošnostih. Metodiko delo na učiteljski vsega teoretično metodiko, hospitacije in praktične nastope. Navedena razvrstitev bi bila normalna. Toda učiteljski se danes ne čudi več, če hospitira ali celo nastopi predmet, o katerem še pri metodiki ni prav ničesar slišal.

Ne morem odobravati stališča, da je učiteljski pri hospitacijah samo opazovalec in ne obenem tudi kritik. Kritika bi oživljala delo pri konferencah. Svobodno bi lahko kritizirali samo svoje tovariše. Pa smo se domnili: vadniški učitelj ne sme kritizirati, svojih tovarišev ne bomo iz kolegialnosti. Konference so bile dolgočasne. Naše napake je bil sam profesor.

Pri metodiki smo slišali o koncentraciji, njenih oblikah in o strnjem pouku. Niti enkrat pa nismo videli koncentracije v vadnici, niti nismo sestavili nobene delovne enote. Opozorjam na to še posebej, ker nas je že tov. Vranc opozoril v »Popotniku« na rakano sodobne koncentracije, ki bi ne smela biti samo prazno predmetno povezovanje, ampak bi morala temeljiti na življenjski ideji, ki bi dala taki koncentraciji šele hrbtnico. Učiteljski naj k temu prispeva svoj dolžni delež!

Vse šolsko reformno delo je bilo doslej osredotočeno na izboljšanje notranjega učnega dela. Dosegli smo uzakojenje strnjene pouka in učne koncentracije. Nastala je

čudna zmes starega, predmetnega učnega načrta in novodobne metode. Življenje brez življenja! Bojevniki so spoznali svojo usodno zmoto. Notranja učna metoda ne more ustvariti življenjske šole na stari snovi. Dotalna reforma bo morala postaviti šolo v življenjske interese slovenskega delovnega ljudstva. To pa se bo zgodilo takrat, ko se bodo uredile gospodarske in socialne razmere nove družbe.

V članku o teoriji in praksi je zapisala neka mlada tovarišica: »Z zgodovino pedagogike ne vem kaj početi.« Ker je tovarišica sicer pravilno grajala nesodobno pripravljanje na učiteljski poklic, ji moram priznati, da ne izhaja njeno pričevanje iz golega neznanja. Vzrok, da ne more najti kontakta pedagoško zgodovinskih dognanj s sodobnim življenjem, tiči v metodi razlaganja zgodovine pedagogike. Postopek za eno uro zgodovine pedagogike je prilično naslednji: najprej navaja profesor splošne podatke o življenju nekega pedagoga. Običajno se sučejo okoli letnic rojstva, študija, mature. Z letnicami prehaja na izdajo posameznih pedagoških del. Malokdaj je življenjski opis takšen, da bi si mogel ustvariti učiteljski na njegovi osnovi pravo podobo takratnih življenjskih razmer, na katerih je zraslo vse pedagoško delo obravnavanega pedagoga.

Ne morem sicer zanikati, da skušajo ne kateri profesorji utemeljevati nastale pedagoške sisteme na praktični filozofiji tedanje dobe. Bolje ko nič, vendar je filozofija že odsev gospodarskih, socialnih... razmer in je kot taka že drugotni vir, ki mu moremo večsah celo oporekati. Kdo bi mogel danes, v teh razrvanih razmerah, napisati praktično življenjsko filozofijo, ko skuša vsakdo po svoje tolmačiti zlo gospodarskih in socialnih razmer, ki pa objektivno obstajajo samo ene.

Jasna je sedaj podoba življenjskega procesa pri nastopivšem učitelju. Abstraktni pedagoški sistem bi moral zasidrati na konkretno življenje. Kateri sistem se bo obnesel? Tu ostaja vprašanje odprto, ker manjka sistemom konkretna podlaga. Celotni pedagoški sistemi iz preteklosti se ne dajo uporabljati v sedanjosti; potrebujejo korekture in dopolnjevanja. Kako naj vrši to učitelj, ki ni več razvojnega procesa ped. sistemov?

Po osvobojenju smo dobili univerzo. Ponuja se ji naloga, da reši slovensko šolsko vprašanje. Ako bo pokazala zanj pravo zanimanje, je ne bodo mogli odgovorni činitelji izločiti od sodoščevanja pri reformnem delu, kjer naj v bodoče sodelujejo slovenski pedagogi, ne pa politiki.

A. Mlinar.

Cenj. učiteljstvu nudi 50% popusta

pri nakupu nova galanterijska in modna trgovina

CUZNAR STANE

Ljubljana, Frančiškanska ulica 4

Velika izbira aktovk, denarnic in torbice
Oglejte si izložbe!

Splošne vesti

ZDRAVNIŠKA SPRICEVALA OPROŠČENJA KOLKOVINE.

Ministrstvo prosvete je pod P. br. 50.893 izdalo sledeči odlok:

Računovodstvo ministrstva prosvete je pod P. br. 29.326 z dne 16. dec. 1936 obvestilo ta oddelek, da je davčni oddelek ministrstva financ pod št. 63.295/III od 12. novembra 1936. dostavil odlok s sledečo vsebino:

Glede vprašanja, ali se morajo kolkovati po T. br. 3 in 4 taksne tarife zdravniška spricevala, s katerimi državnim uslužbencem opravičujejo izostanek iz službe zaradi bolezni, kakor tudi zdravniška spricevala, s katerimi utemeljujejo državnim uslužbencem prošnje za bolezenski doput in z ozirom na predpis prve opombe iz T. br. 3 in 4 taksne tarife zakona o taksah, pojasnjuje davčni oddelek ministrstva financ na osnovi čl. 48. zakona o taksah sledeče:

Iz stilizacije predpisa prve opombe iz T. br. 3 in 4 taksne tarife se jasno vidi, da zdravniška spricevala, ki se izdajajo učencem in državnim uslužbencem zaradi opravičenja izostanka zaradi bolezni, ali zaradi odsotnosti iz šole in službe, zaradi bolezni se ne kolkujejo po določilih T. br. 3 in 4. taksne tarife. Iz tega razloga se ne kolkujejo:

1. Zdravniška spricevala, s katerimi državnim uslužbencem dokazujejo fizično nemogućnost prihajanja v službo (n. pr. če ležijo v postelji, zaradi pljučnice itd.);

2. Zdravniška spricevala, na podlagi katerih državnim uslužbencem šole prosijo za bolniški dopust (na primer zaradi odhoda v toplice).

Iz tega sledi, da so vsa prejšnja pojasnila, ki so drugačna od tega pojasnila, netočna, in se zaradi tega prekličejo.

— Učiteljski zbor pri Dev. Mar. v Polju je daroval namesto cvetja na grob ge. Mar. Sekula, matere tov. Mare Sežunove, 200 din domačemu PRK.

OBMORSKI UČITELJ. DOM V OMIŠLJU

s sedežem v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6 vabi

p. n. učiteljstvo k pristopu.

Pogoji najugodnejši.

Zahtevajte informacije direktno pri društvu.

Cim več nas bo, tem prej bo dom zgrajen.

Podpirajte svoje lastne ustanove!

— Podporno društvo državnih in bano-
vinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 7. redni občni zbor v nedeljo, 21. marca 1937, ob 9. uri zjutraj v beli dvorani hotela Union v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Dopolnilne volitve. 5. Predlogi odbora. 6. Predlogi članstva. 7. Slučajnosti. — Ob ne-
sklepnosti se bo vršil pol ure pozneje ravno tam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih članov.

Zelo redki so tako srečni časi, ko se sme misliti kar se hoče in sme govoriti kar se misli.

Tacitus.

— Današnji številki je priložen cenik
trvdke Hinko Podjavoršek iz Kranja, ki jo
toplo priporočamo.

Za spomlad

1937

priporočila trdka

A. & E. Škaberné
Ljubljana

zadnje manufakturne novosti

Iz samote

Danes je dan in večer, ko vladā osamljenost. Živci so izžeti in izmučeni od prenaporne dela. Knjiž zato ne morem čitati, violina reže v čustva jedkost in budi krike osamljenosti, radia nimam, človeka, s katerim bi se razgovoril, tudi ni, načrtov, ki bi jih koval ali reševal, ne ustvarjam. Vse ostane prazno. Ta praznosta v samoti je kakor dihanje veselstva v svoji večnosti. Prazna je in brez vsega in vendar polna čudne splošnosti iz vsega stvarstva. Je tako brezcilna, da je prostorna le za dojemanje slutenj iz neznanih območij, ki jim je težko slediti, in še težje jih zavestno dojeti.

Ko bi ne bili živci od 132 otrok utrjeni, bi ustvarjali to in ono, videli in reševali ta in oni problem, bi živeli v najvrednejšem življenju — tako pa so jih zdelali šolski zvezki, uradni akti in vplivanje na 132 mladih bitij.

Čutim v sebi napetost nesproščene duševnih sil, porajanje k ustvarjanju tega in onega, a ne morem tega izživeti, ker je aparat — živci — defekten. V tem je tudi del muk tukajšnje samote, ko ne morem vse duševnosti izživeti, a ne samo radi prevelike črede, ki bi jo hotel dobro napasti, a je ne morem. Mnogokrat je res hudo, ko vem na kakem pasišču bi jo dobro napasel, a ne morem je tja voditi, ker je čreda prevelika in jaz pastir le sam.

To so zopet čustva, ki rastejo iz stvarnih pogledov v neštnevilne situacije pri delu. Ker jim volja ne more slediti, so boleča, zlasti pa